

Zagreb, 1. ožujka 2023.

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE

HLK predstavila drugi dio velikog anketnog istraživanja *Studija hrvatskog liječništva 2022.*

Alarmantne brojke: Hrvatskoj nedostaje 257 obiteljskih liječnika, 110 ginekologa i 90 pedijatara u PZZ-u

Alarm za održivost primarne zdravstvene zaštite već dugo zvonj, samo je zdravstvena administracija očito na njega savršeno oglušila, poručuju iz Hrvatske liječničke komore. Nezadovoljstvo premalom količinom vremena za pregled u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (PZZ) već godinama izražavaju i liječnici i pacijenti, a sada je Hrvatska liječnička komora prvi put objavila liječničku procjenu vremena koje imaju na raspolaganju za pacijente. Tako obiteljski liječnici kažu da za pregled pacijenta imaju 10 minuta umjesto predviđenih 15 do 25 minuta za prvi pregled, dok pedijatri u PZZ-u prosječno imaju 9 minuta za pregled beba i djece, što je daleko ispod norme propisane Vremensko-kadrovskim normativima¹ koja kaže da bi sistematski pregled dojenčeta trebao trajati 30 minuta, a prvi pregled bolesnog djeteta 20 minuta. Ništa bolja situacija nije niti u ginekološkim ordinacijama u PZZ-u jer ginekolozi prosječno za pregled imaju tek 15 minuta od normativima predviđenih pola sata.

„Ovi rezultati nikoga nisu iznenadili. Rezultati su proizašli iz velikog anketnog istraživanja Studija hrvatskog liječništva 2022. koje je Hrvatska liječnička komora

¹ Vremensko-kadrovski normativi sastavni su dio dokumenta Plan i program mjera zdravstvene zaštite 2020.-2022., koji je donijelo Ministarstvo zdravstva

provela tijekom svibnja i lipnja prošle godine“, ističe Ivan Raguž, voditelj ovog projekta u Liječničkoj komori. Uz dr. Raguža na konferenciji za novinare na kojoj su predstavljeni rezultati koji se tiču stavova liječnika u primarnoj zdravstvenoj zaštiti sudjelovali su i Vikica Krolo, zamjenica predsjednika HLK-a, Ines Balint, predsjednica Povjerenstva za primarnu zdravstvenu zaštitu HLK-a, specijalistica pedijatrije Ilonka Artuković i specijalistica ginekologije Mirjana Semenić Rutko – obje članice ovog Povjerenstva HLK-a.

Više od 80 % liječnika u PZZ-u vrlo nezadovoljno opterećenošću administrativnim poslom

Analiza stavova liječnika pokazala je, uz iznimno visoko nezadovoljstvo manjkom vremena za preglede i konzultacije s pacijentima, i izrazito visoko nezadovoljstvo liječnika količinom administrativnog posla.

„Jedan od većih problema su različita obećanja zdravstvene administracije o rasterećenju koja nikada, ali baš nikada ta ista administracija ili ministar ne ispune“, ističe zamjenica predsjednika HLK-a dr. Krolo. U preopterećenosti administrativnim poslom nema velike razlike između liječnika zaposlenih u domovima zdravlja i zaposlenih u privatnim ordinacijama s ugovorom s HZZO-om. Osam od deset obiteljskih liječnika i pedijatara, bez obzira na mjesto zaposlenja te ginekologa u privatnim ordinacijama, vrlo su nezadovoljni količinom *papirologije* koju moraju ispunjavati.

„Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je taj koji nam propisuje cijeli niz administrativnih zadataka, poslova i procedura koje nas guše. Umjesto da se

papirologijom bave zaposleni u HZZO-u, oni su to prebacili na nas – liječnike u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Nezadovoljstvo odnosom s HZZO-om je iznimno snažno kod privatnih ordinacija što se vidi iz podatka da čak 92 % tih liječnika smatra kako ima nikakav ili vrlo mali utjecaj na ugovaranje i sadržaj ugovora s HZZO-om. Liječnici u privatnim ordinacijama u PZZ-u svoje zadovoljstvo odnosom s HZZO-om ocijenili su iznimno niskom ocjenom 3,5 što školskim rječnikom znači dvojku“, ukazuje Vikica Krolo.

Kronično nedovoljno vremena za pacijenta

Nezadovoljstvo liječnika vremenom koje imaju na raspolaganju za pacijente, također je vrlo visoko. Broj obiteljskih liječnika i pedijatara iznimno nezadovoljnih vremenom za pacijente kreće se oko 80 %, dok je kod ginekologa taj broj na oko 60 %.

„Kada pogledamo tipičan radni dan obiteljskih liječnika, anketa je pokazala da oni koji rade u domovima zdravlja dnevno pregledaju 29 pacijenata, imaju 37 kontakata u ordinaciji vezanih uz medicinske konzultacije te dodatnih 27 kontakata zbog administrativnih razloga preko maila, telefona ili sms-a. Liječnici u privatnim ordinacijama dnevno pregledaju 37 pacijenata, imaju 41 medicinsku konzultaciju te dodatnih 30 kontakata zbog administrativnih razloga“, naglašava dr. Ines Balint.

Tipičan radni dan pedijatra u domu zdravlja uključuje 40 pregleda malih pacijenata i 23 medicinske konzultacije u ambulanti, dok oni u privatnim ordinacijama odrade 48 pregleda dnevno i 28 medicinskih konzultacija.

„Nas pedijataru toliko nedostaje da često zdravstveno skrbimo za 50% više djece od predviđenog standardnog broja za primarnu pedijatrijsku ordinaciju. Zabrinjava nas sve više što nemamo dovoljno vremena za sistematske preventivne preglede i preglede bolesne djece i to smanjuje kvalitetu zdravstvene zaštite djece i povećava mogućnost liječničke pogreške“, istaknula je specijalistica pedijatrije Ilonka Artuković.

Alarmantne brojke: Hrvatskoj nedostaje 257 obiteljskih liječnika, 110 ginekologa i 90 pedijataru u PZZ-u

U Hrvatskoj danas u PZZ-u radi 2.647 liječnika, od čega 2.187 liječnika obiteljske medicine, 224 ginekologa i 236 pedijataru. Generalno gledajući, u Hrvatskoj nedostaje 257 obiteljskih liječnika odnosno desetak posto do potpunosti mreže HZZO-a. Posebno je teška situacija u tri županije u kojima nedostaje više od 1/5 obiteljskih liječnika, a to su Brodsko-posavska, Požeško-slavonska te Sisačko-moslavačka županija. S ginekolozima u PZZ-u, kojih u cijeloj državi nedostaje 110 tj. čak jedna trećina u odnosu na mrežu HZZO-a, situacija je iznimno loša u Brodsko-posavskoj županiji gdje ih nedostaje čak 67%, Bjelovarsko-bilogorskoj 56% te Šibensko-kninskoj županiji gdje ih nedostaje 50%. Alarmantna je situacija s primarnim pedijatrima kojih u PZZ-u nedostaje 90. Po crnim brojkama nedostajućih pedijataru najlošija situacija je u Koprivničko-križevačkoj i Krapinsko-zagorskoj županiji gdje do potpunosti mreže nedostaje 63 % pedijataru, a u Sisačko – moslavačkoj nedostaje 58 %.

„Kad se uzme u obzir da u primarnoj pedijatriji već sada nedostaje 90 nositelja timova, da je od 236 zaposlenih specijalista pedijatrije njih 84 starije od 60 godina, a

čak 30 starijih od 65 godina s ostvarenim uvjetima za mirovinu, te da pedijatriju za PZZ trenutno specijalizira tek 87 liječnika, jasno je da ova situacija, bez dubinskih promjena, vodi daljnjem urušavanju pedijatrijske zdravstvene skrbi za djecu“, istaknula je specijalistica pedijatrije Ilonka Artuković.

Skoro 60 % liječnika u privatnim ordinacijama u PZZ-u ne iskoriste cijeli godišnji odmor

Po pitanju uvjeta rada kod liječnika PZZ-a je prisutno nezadovoljstvo u više segmenata poput toga da imaju osjećaj fizičke nesigurnosti na poslu i vrlo čestu visoku izloženost verbalnom nasilju. Liječnici u domovima zdravlja iznimno su nezadovoljni medicinskom opremom, a svi liječnici u primarnoj zdravstvenoj zaštiti nužnim radom u slobodno vrijeme.

„U privatnim ordinacijama posebno je teško organizirati zamjenu za godišnje odmore. Uopće nas ne čudi stoga da 58 posto ovih liječnika nikada ili rijetko iskoriste cijeli godišnji odmor. Pored toga, često radimo i više puta tjedno u slobodno vrijeme, a najteža je situacija u privatnim ordinacijama obiteljske medicine gdje 76 % liječnika tako radi“, naglašava Krolo.

Svaki četvrti liječnik primarne zdravstvene zaštite ne bi ponovo postao liječnikom

Po pitanju zadovoljstva poslom i primanjima anketa je pokazala da značajno niže zadovoljstvo plaćom imaju liječnici zaposleni u domovima zdravlja u odnosu na liječnike u privatnim ordinacijama. „Upozoravamo godinama da je nužno prepustiti

liječnicima u PZZ-u da sami odluče gdje žele raditi, da je duboko pogrešno forsirati ih na zapošljavanje u domovima zdravlja gdje su primanja niža. Koliko je duboko nezadovoljstvo jasno potvrđuje i podatak iz Studije da svaki četvrti liječnik u PZZ-u ne bi ponovno postao liječnikom“, napominje Ines Balint.

Liječnici u domovima zdravlja su svoje zadovoljstvo poslom na skali od 0 do 10 ocijenili ocjenama od 5,2 do 5,8 (ovisno o specijalizaciji), dok su liječnici u privatnim ordinacijama dali veću ocjenu od 6,1 do 6,7. Istu razliku vidimo i kod zadovoljstva primanjima: viša ocjena (5,6 do 6,5) u privatnim ordinacijama i značajno niža ocjena i veće nezadovoljstvo primanjima u domovima zdravlja (2,9 do 4,9).

Prijedlog HLK-a: Deset mjera za održivost primarne zdravstvene zaštite

Mjere koje HLK predlaže za povećanje atraktivnosti rada u PZZ-u su:

1. Slobodan izbor mjesta rada za liječnike: privatna ordinacija ili dom zdravlja
2. Omogućiti prijenos privatnih ordinacija na drugog liječnika
3. Uvesti dugoročno i sustavno planiranje kadrova u zdravstvu: nacionalno planiranje, raspisivanje, dodjeljivanje, financiranje i nadzor specijalizacija
4. Raspisati veći broj specijalizacija za PZZ –za domove zdravlja i privatne ordinacije
5. Gradovi i županije trebaju se aktivno uključiti u privlačenje liječnika u lokalne sredine (bonusi, osiguravanje stanovanja, nabava opreme i sl.)
6. Omogućiti grupne privatne prakse tj. donijeti nužne pravilnike²
7. Smanjiti broj administrativnih procedura koje liječnici provode – treba ih preuzeti HZZO

² Navedeni pravilnici nisu doneseni već 20 godina!

8. Smanjiti standardan broj pacijenata po timu obiteljskog liječnika na 1500 - kvalitetnija prevencija i rasterećenje bolničkog sustava
9. Omogućiti zapošljavanje dodatne medicinske sestre i/ili zdravstvenog i nezdravstvenog radnika i donijeti Pravilnik o kadrovskim standardima za timove³
10. Izjednačavanje koeficijenata za liječnike u primarnoj zdravstvenoj zaštiti s koeficijentima liječnika u bolničkom sustavu

³ Rok za donošenje ovog pravilnika bio je lipanj 2019.